

Epidemiologie tuberkulózy v ČR

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Tomáš Májek ¹ , Vladimír Bartůněk ¹ , Jiří Jarkovský ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	18.02.2026
Datum poslední aktualizace:	26.02.2026
Datum schválení pověřence pro ochranu osobních údajů UZIS:	18.02.2026
Datum schválení poradou vedení UZIS:	27.02.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	NR-30-01
Klíčová slova:	RTBC, Registr tuberkulózy, TBC, tuberkulóza, veřejné zdraví
EuroVoc:	veřejné zdraví, státní zdravotní služba
Citace:	Májek T., Bartůněk V., Jarkovský J. Epidemiologie tuberkulózy v ČR. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2671-tuberkuloza-epidemiologie-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2671-tuberkuloza-epidemiologie-otevrena-data
Kontakt:	analzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Primárním cílem otevřené datové sady je poskytnout přehled o výskytu tuberkulózy v České republice v územní, časové a demografické stratifikaci od roku 2000 do současnosti. Datová sada pokrývá hlášené případy tuberkulózy dle registru povinného hlášení, konkrétně diagnózy podle MKN-10 v rozmezí A15–A19 (tuberkulóza dýchacího ústrojí i ostatních orgánů).

1.2 Základní informace

V Registru tuberkulózy jsou sledovány všechny osoby, u kterých byla na území České republiky zjištěna aktivní tuberkulóza nebo jiná mykobakteriíza a osoby dispenzarizované ve skupinách aktivní i inaktivní tuberkulózy nebo jiné mykobakteriízy. Ve výstupu jsou pokryty diagnózy A15–A19 (tuberkulóza dýchacího ústrojí i ostatních orgánů).

V otevřených datech je tak možné dle nastavených stratifikací zjistit informace o vývoji případů onemocnění tuberkulózou v České republice od roku 2000, a to v rozdělení dle čtvrtletí potvrzení onemocnění, v rámci okresů bydliště, dispenzarizace pacientů s onemocněním dle konkrétní krajské hygienické stanice, země narození pacientů dle geografických regionů a jejich věkových kategorií.

1.3 Interpretace a informační hodnota

V NZIS jsou evidované údaje určené explicitně pouze pro účely uvedené v § 70 odst. 1 zákona o zdravotních službách, zejména statistické účely. Nejedná se tedy o referenční údaje ve smyslu § 2 písm. b) zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, které jsou dle § 4 odst. 4 téhož zákona považovány za správné, pokud není prokázán opak nebo pokud nevznikne oprávněná pochybnost o jejich správnosti. Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS ČR) neodpovídá za věrohodnost údajů evidovaných v NZIS, ani nemá k dispozici podklady, na základě kterých jsou tyto údaje do NZIS zapisovány a není možné z těchto dostupných údajů dovodit jejich správnost pro účely stanovené jinými právními předpisy.

Registr tuberkulózy je zřízen Ministerstvem zdravotnictví České republiky a je součástí informačního systému hygienické služby. Hygienická služba odpovídá za ochranu veřejného zdraví a přispívá k naplňování zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, a vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 306/2012 Sb., o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče.

1.4 Informační limity

Statistickou jednotkou je každý případ tuberkulózy podléhající povinnému hlášení do Registru tuberkulózy. Registr zahrnuje všechna hlášení onemocnění tuberkulózou diagnostikovanou na území České republiky, včetně nově zjištěných případů i relapsů onemocnění, a to s ohledem na státní občanství pacienta. Do dat jsou zahrnuta pouze hlášení ve zpracovaných a uzavřených stavech, přičemž případy diagnostikované v zahraničí nejsou součástí této datové sady.

Povinnému hlášení podléhají onemocnění tuberkulózou podle Mezinárodní klasifikace nemocí MKN-10 v rozsahu A15–A19, tj. tuberkulóza dýchacího ústrojí (A15–A16), tuberkulóza nervového systému (A17), tuberkulóza jiných orgánů (A18) a miliární tuberkulóza (A19). Data jsou publikována v

agregované podobě; statistickou hodnotou je počet hlášených případů podle roku a čtvrtletí potvrzení onemocnění, území (okres bydliště podle NUTS a kraj dispenzarizace) a vybraných demografických charakteristik (věková skupina a země narození dle geografických regionů).

Mezi informační limity patří skutečnost, že údaje vycházejí z administrativního systému povinného hlášení a mohou být ovlivněny úplností a včasností hlášení zdravotnickými zařízeními, případnými dodatečnými opravami záznamů nebo změnami metodiky sběru a zpracování dat v čase. Datová sada neobsahuje individuální klinické ani laboratorní charakteristiky případů a vzhledem k agregaci není určena pro analýzy na úrovni jednotlivých pacientů.

1.5 Příklady použití

Otevřená datová sada je určena pro sledování epidemiologických trendů tuberkulózy v čase, hodnocení regionálních rozdílů a analýzu struktury nemocnosti podle věku a migračního pozadí pacientů.

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.7 Klíčová slova

RTBC, Registr tuberkulózy, TBC, tuberkulóza, veřejné zdraví

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

veřejné zdraví, státní zdravotní služba

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: roční
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 10570
- Počet popisných atributů: 10
- Velikost: 0,80 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je Registr tuberkulózy (RTBC), který je ve správě ÚZIS ČR dle zákona § 74 a § 75 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách.

4 Agregace a transformace dat

Data jsou agregována podle okresu (NUTS) bydliště, kraje dispenzarizace, roku a kalendářního čtvrtletí potvrzení onemocnění. Součástí stratifikace jsou dále základní charakteristiky pacientů, a to věková skupina (0–18 let, 19–64 let, 65 a více let) a země narození dle geografických regionů. Datová sada

obsahuje počty případů splňujících kritéria registrace, přičemž zahrnuje pouze případy diagnostikované na území České republiky a záznamy ve schválených nebo zpracovaných stavech hlášení.

5 Atributy datové sady

1. Rok hlášení

- Název parametru: rok_hlaseni
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok hlášení onemocnění
- Možné hodnoty: 2000–poslední uzavřený rok

2. Rok incidence

- Název parametru: rok_incidence
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok incidence onemocnění (první potvrzené datum infekce v registru)
- Možné hodnoty: 1999–poslední uzavřený rok

3. Kvartál incidence

- Název parametru: kvartal
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kvartál incidence onemocnění v roce

4. Okres bydliště

- Název parametru: okres_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód okresu bydliště v době hlášení případu dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ9999 = neuvedeno – případy s nevyplněným údajem o okresu bydliště pacienta

5. Kraj dispenzarizace

- Název parametru: kraj_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód kraje dispenzarizace dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

6. Region

- Název parametru: region
- Datový typ: string
- Popis parametru: region dle rodné země pacientů dle [číselníku UN M49 Geoscheme OSN](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku UN M49 Geoscheme OSN](#) popřípadě neuvedeno

7. Národnost – Česká republika

- Název parametru: CZ
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: přiřazení agregace dle rodné země – Česká republika
- Možné hodnoty: v případě české národnosti 1, opačně 0

8. Věková skupina

- Název parametru: vek_nazev
- Datový typ: string

- Popis parametru: věková skupina v době hlášení vycházející z [číselníku věkových skupin NZIS](#)
 - Možné hodnoty: 18 let a méně, 19–64 let, 65 let a více
- 9. Kód věku**
- Název parametru: vek_kod
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: kód věkové skupiny v době hlášení vycházející z [číselníku věkových skupin NZIS](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku věkových skupin NZIS](#)
- 10. Počet případů**
- Název parametru: pripady
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: počet hlášených případů dle nastavené agregace
 - Možné hodnoty: kladná čísla